

бода», український віденський часопис «Ukrainische Rundschau», берлінський журнал «Osteuropäische Zukunft», львівський ілюстрований півмісячник «Шляхи», друкована продукція видавництва СВУ у Відні, українські новодруки німецькою мовою (серед них — «Українська державницька ідея та війна проти Росії» Д. Донцова, «Українська і російська мови» Є. Огоновського, «Україна, українці та інтереси Німеччини» Є. Левицького.

На початку травня 1918 р. редакція повідомила читачів про затримку виходу часопису через нестачу в друкарнях паперу. Здвоєні номери «УК» почали з'являтися із щораз більшим інтервалом, значно відхиляючись від задекларованого чотириразового виходу на місяць: № 18/19 — 11 травня, № 20/21 — 1 липня 1918 р. Своє п'ятирічне існування часопис припинив 23 липня 1918 р.

Сергій Блавацький

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ У ГАЗЕТІ «ДІЛО» (1917—1918, 1927—1928 рр.)

Статтю присвячено дослідженню тенденцій та закономірностей відображення міжнародної проблематики у газеті «Діло» впродовж 1917—1918, 1927—1928 рр. Встановлено закономірність «глобалізації/космополітизації» контенту газети у воєнний період (1917—1918) та його «локалізацію» у міжвоєнний період (1927—1928). З'ясовано також ще одну закономірність: у поданні зарубіжної хроніки 1917—1918 рр. домінували «сухі новини», натомість у відображенні зарубіжної хроніки у міжвоєнний період (1927—1928) простежено тенденцію збільшення С-тематики.

Ключові слова: газета «Діло», міжнародна проблематика, контент, зарубіжна хроніка, С-тематика, тенденція, закономірність, контент-аналіз.

Стаття посвячена дослідженню тенденцій та закономірностей відображення міжнародної проблематики в газеті «Діло» в 1917—1918, 1927—1928 гг. Определено закономірность «глобализации/космополитизации» контента газеты в военный период (1917—1918) и его «локализацию» в межвоенный период (1927—1928). Выяснено еще одну закономірность: в представлении зарубежной хроніки 1917—

1918 гг. доминировали «сухие новости», тогда как в отображении зарубежной хроники в межвоенный период (1927—1928) прослежено тенденцию увеличения С-тематики.

Ключевые слова: газета «Діло», міжнародная проблематика, контент, зарубешная хроника, С-тематика, тенденция, закономірность, контент-анализ.

The article examines trends and regularities of coverage of foreign news in «Dilo» newspaper during 1917—1918, 1927—1928 yrs. The «globalization/ cosmopolitanization» of newspaper's content in war times (1917—1918) and its «localization» in inter-war period (1927—1928) regularities have been figured out. Besides, such a regularity has been ascertained: «hard news» dominated in foreign chronicle coverage during 1917—1918 yrs — however in inter-war times (1927—1928) the trend of tabloid topics' increase can be traced in the reporting of such issues.

Key words: newspaper «Dilo», international problems, content, foreign news items, publication, tabloid topics, regularity, content analysis.

Тема цієї наукової статті — відображення подій, явищ, тенденцій, закономірностей трансформації світу у газеті «Діло» у першій третині ХХ ст. **Актуалізація** дослідження поставленої проблеми зумовлена науковим інтересом щодо ролі, значення та функцій міжнародної журналістики в конкретно-історичному та історико-порівняльному аспектах українського пресознавства. Окрім того, **актуальність** вивчення обраної теми зумовлена малодослідженістю цієї проблематики у вітчизняній теорії та історії журналістики. Як наслідок, актуалізація дослідження висвітлення міжнародного контенту у ретроспективі спричинена аспірацією дослідити традиції відображення зарубіжних реалій в українських щоденних суспільно-політичних виданнях Галичини, з'ясувати гіпотетичну тяглість медіатизації закордонних реалій у цьому часописі.

Питання висвітлення міжнародної проблематики в українській пресі в ретроспекції стала предметом наукового зацікавлення небагатьох українських медіадослідників, з яких варто виокремити М. Житарюка, Л. Сніцарчук, Ю. Шаповала. Так, Ю. Шаповал у своїх дослідженнях газети «Діло» вперше звернув увагу на розкриття міжнародної проблематики у цьому часописі та функціонування міжнародного відділу редакції «Діла» [10; 11; 12]. М. Житарюк у своїй дисертації та монографії, наприклад, дослідив передруки зарубіжної преси у газеті «Діло» 1930-х рр., в яких порушувалась

«українська проблема» [3; 4]. Він зазначає: «Це видання, добираючи актуальні публікації на українські теми в західній пресі, а також друкуючи власні кваліфіковані коментарі, було ніби помостом, що з'єднавав українську націю з іншим світом і робив її хоч пасивною, проте учасницею європейських політичних процесів» [3, с. 8]. Гіпотетично часопис пропагував таким чином європейську реінтеграцію України крізь медіатизацію зарубіжної хроніки та «глибинну інтерпретацію» європейських політичних, соціально-економічних та фінансово-економічних трансформацій. У фундаментальній монографії Л. Сніцарчук досліджено діяльність кореспондентів галицьких періодичних видань за кордоном [9, с. 176, 276]. Відомий науковець зауважує, що «у той час (міжвоєнний період. — С. Б.) міжнародна тематика доволі неохоче сприймалася читачем...» [9, с. 316].

Об'єкт наукової розвідки — контент газети «Діло», **предмет** — тенденції та закономірності відображення міжнародної проблематики в часописі. **Ключова гіпотеза**: медіатизація зарубіжних реалій за 1917—1918 рр. характеризуватиметься «глобалізацією/космополітизацією» журналістського дискурсу, тоді як для висвітлення закордонних новин у міжвоєнний період буде властива «локалізація» та відповідно зменшення сегмента міжнародної проблематики. Похідна **гіпотеза**: висвітлення зарубіжної подієвої інформації у воєнний час характеризуватиметься серйозним та аналітико-прогностичним підходом — натомість у закордонній хроніці міжвоєнного періоду (1927—1928) домінуватиме С-тематика.

Методологія: контент-аналіз, загальнологічні (індукція, абдукція, гіпотетико-дедуктивний) методи дослідження, кореляційний та компаративний аналіз. **Мета** дослідження — верифікувати гіпотези та дослідити ключові особливості, тенденції та закономірності відображення міжнародної проблематики у газеті «Діло» впродовж 1917—1918, 1927—1928 рр., з'ясувати історичну функціональність (дисфункціональність) міжнародної журналістики у галицькій періодиці [5]. **Хронологічні межі**: 1917—1918, 1927—1928 рр. Вибір часового проміжку для дослідження детерміновано гіпотезою, перервами у виході газети (1918—1921 рр.) та **методикою контент-аналізу зарубіжної хроніки** (часові детермінанти: січень—червень кожного обраного року (вбірка — перших 12 чисел для забезпечення репрезентативності дослідження), ключові індикатори: частка

міжнародної проблематики загалом та частка С-тематики [2] зарубіжної хроніки, зокрема у валовому редакційному контенті газети). При проведенні контент-аналізу ми орієнтувалися на напрацювання вітчизняних вчених [1; 6; 8; 13].

Проблематичність комплексного дослідження міжнародної тематики у газеті «Діло» у першій третині ХХ ст. детермінована синкретичністю, недиференційованістю контенту за тематичними блоками та рубриками. Винятком із цього змістово-тематичного наповнення може бути зарубіжна хроніка, яка здебільшого розміщувалась у спеціальних рубриках. При відборі інформації у блок міжнародної проблематики перед нами постає дилема територіального та національно-етнічного критеріїв. Якщо дотримуватися критеріального принципу селекції закордонної проблематики, то логічно досліджувати лише контент, обмежений конкретними просторово-часовими рамками в певний історичний період. У цій розвідці визначальними для нас будуть альтернативний територіальному етнічно-ідентифікаційний принцип (за дихотомією «свій—чужий») та ракурс подання інформації. Уся інформація, яка міститься у передуках із закордонних газет, — це «барометр», індикатор медіатизації української проблематики за кордоном. Аналогічно ми кваліфікуватимемо повідомлення міжнародних інформаційних агентств: Reuters, Navas, Agence France Presse і т. д.

Висвітлення «Ділом» міжнародної проблематики зазнало суттєвої трансформації на початку ХХ ст. Зокрема, часопис звернув увагу на важливість відображення зарубіжної хроніки, міжнародної проблематики. Наприклад, 1908 р., зазначає Ю. Шаповал, «обсягове за географією та професійним аналізом міжнародного життя в 1908 році «Діло» прагнуло якісно змінити пасивно-провінційне ставлення краян до світових подій, розширюючи межі їх світогляду» [11, с. 178]. У передовій статті редакція газети обґрунтовувала цю трансформацію таким чином: «Даремний труд всякого партикуляриста, щоб замкнутися на моду слимака в своїй скарлупі та даремне його ігнорування подій, що сталися поза межами його повіту чи краю, бо всесвітня машина силоміць захопить його в свій нівеляційний круговорот та приневолить насильно почувати себе горожанином цілого світу, повязаного своїм інтересом з інтересом усіх інших членів людства» (Рік 1908 у всесвітній історії. — 1909. — 18 січ.).

Іншими словами, можна вести мову про ознаки «глобалізації/космополітизації» новинного дискурсу «Діла», що було зумовлено як трансформаційними контрапунктами європейської та світової геополітики на початку ХХ ст., так і інтенсивним розвитком комунікативних технологій передання масової інформації. Останній фактор відіграв визначальну роль у переосмисленні просторового виміру при висвітленні зарубіжної хроніки як у англосаксонській, так і романо-германській моделях журналістики [14, р. 42—58].

«Діло» висвітлювало турбулентні, епохальні події Першої світової війни всебічно та ґрунтовно. Оперативні зведення з фронтів розміщувались у спеціальній рубриці «Воєнні комунікати» (воєнні повідомлення). Актуальна подієва інформація політичної, соціально-економічної та фінансової проблематики подавалась у рубриці «Новинки».

Проведений нами контент-аналіз міжнародної проблематики виявив, що її обсяг у валовому редакційному контенті газети у січні 1917 р. становив у середньому 35%, у червні того ж року — 40%. Відповідаючи деяким роздратованим опонентам-читачам на докір за нібито надмірне захоплення «далекими» від галицького життя справами й подіями у світі, «Діло» звернулося до галицької громадськості зі спеціальною редакційною статтею, в якій В. Панейко обґрунтував «зміщення» акцентів у змістово-тематичній структурі видання у закордонний вектор: «Чому «Діло» стільки місця присвячує питанням заграничної, міждержавної, світової політики, замість увесь зміст часопису виповнювати нашими внутрішніми справами? ... Згода на нього означала б ідейний поворот до того дуже тісного політичного виднокруга, в якому жила наша суспільність в Галичині ще десять літ тому назад — наче дошками відгороджена від інтересу до тих епохальних процесів і які нині таким могутим переворотом зазначаються на долі й будучності також нашого народу...» (В. П. Дневник до своєї суспільності. — 1917. — 1 квіт.).

Наскрізнний перегляд чисел «Діла» за обраний проміжок часу (1917—1918 рр.) виявив стратегію причинно-наслідкового зв'язку, контекстуалізацію подій, явищ дійсності у цій газеті. 1918 р. обсяг міжнародної тематики у валовому редакційному контенті «Діла» становив у січні 28 %, у червні — 26 %. Зіставивши ці результати із підсумками контент-аналізу 1917 р., можна простежити тенденцію,

як її характеризує Т. Рантанен, «націоналізації» новин [14, р. 92—112]. Понад те, можемо констатувати кореляцію між висвітленням суспільно-політичної та міжнародної проблематики (зокрема на прикладі українського питання в європейській та світовій геополітиці), що було зумовлено національно-визвольними змаганнями українців у цей період.

Наскрізнний перегляд чисел у цей період не виявив провінціалізму, сенсаційності, істерії у поданні міжнародних подій. Для медіатизації зарубіжної хроніки був характерний головно серйозний, стриманий, виважений, відсторонений, незаангажований підхід із деперсоналізацією подієвої інформації. Проведений нами контент-аналіз С-тематики у валовому редакційному контенті газети «Діло» виявив, що у січні ця частка зарубіжної хроніки становила 0,17%, у червні 1917 р. вона зменшилась до 0,125%. За аналогічний календарний період 1918 р. не виявлено С-тематики у зарубіжній хроніці. Отже, можемо зробити висновок про відсутність табloidних контентних детермінант та домінант у «Ділі» у 1917—1918 рр. і домінування «сухих новин» у зарубіжній хроніці того періоду.

Натомість у висвітленні міжнародної проблематики «Діла» можна простежити заангажованість, яка спорадично виявлялася у регіональному партикуляризмі, стереотипізації образів різних народів (зокрема росіян, євреїв і поляків) та відстоюванні національних інтересів українців. Однак загалом аналіз міжнародної тематики був збалансований, із поданням різних позицій (наочною ілюстрацією цього може бути якісний контент-аналіз перебігу конференції у Брест-Литовському: Самостійність української мирної делегації. — 1918. — 13 січ.; Україна і мирні переговори. — 1918. — 16 січ.; Чого сподівається Австро-Угорщина від української делегації в Берестю. — 1918. — 17 січ.; Австро-Угорщина й Україна. — 1918. — 24 січ.; Міжнародне значення миру з Україною. — 1918. — 9 лют.).

Газета, всебічно та ґрунтовно висвітлюючи перебіг Першої світової війни, намагалася також дослідити фундаментальні першопричини антагонізму між різними етносами, націями, народами, яке трансформувалося у конфлікт глобального масштабу: «Першою причиною цієї різни була до останніх границь вирослена свідомість того пониження честі, яке на народи або їх частини ганьбою спливає з самого факту підданства під панування чужого народу» (Кінчається четвертий рік... — 1918. — 19 лип.).

Головними джерелами оперативної, актуальної зарубіжної інформації для газети у 1917—1918 рр. були телеграми ТКБ (Ткб) — імперсько-королівського Телеграфного кореспонденційного бюро (Telegraphisches Korrespondenz Bureau), яке займало монопольне становище на ринку інформпослуг у Центральній Європі. У цей період «Діло» використовувало послуги ТКБ у Відні, Берліні, Мюнхені, Мадриді, Варшаві, Кракові, Стокгольмі, Лондоні, Амстердамі, Лісабоні. Часопис мав налагоджені контакти із менеджерами та редакторами інших інформорганізацій (зокрема із Генриком Некелем, менеджером та редактором краківської філії Телеграфного кореспонденційного бюро в Кракові). Окрім того, газета регулярно передруковувала матеріали із зарубіжної преси. Домінантними у дайджесті закордонної періодики були німецькомовні видання Німеччини, Австрії та Швейцарії: «National-Zeitung», «Frankfurter Zeitung», «Neue Freie Presse», «Die Zeit», «Die Presse», «Wiener Zeitung», «Neue Zuricher Zeitung», «Berliner Tagesblatt», «Muncherer Neuesten Nachrichten».

Як зазначає Ю. Шаповал, міжнародний відділ був добротньо сформований та організований 1924 р. завдяки широкій мережі професійних власних кореспондентів. Він подавав оперативну інформацію з усіх регіонів планети [11, с. 272]. Газета мала власкорів у Варшаві, Відні, Парижі, Празі та інших європейських містах. Паризьким власкором «Діла» у той період був Ілько Борщак, який забезпечував часопис оглядами французької преси («Le Figaro», «Le Matin», «Le Peuple», «L'Humanite»), варшавським (від 1925 р.) — Іван Кедрин-Рудницький, який готував для газети огляди зарубіжної хроніки, віденським кореспондентом — Іван Турин [9, с. 175]. М. Житарюк зауважує: «Діло мало власкорів на всіх континентах і репрезентувало, з одного боку, українство за кордоном, з іншого — закордон для українців...» [3, с. 14]. У 1930 р. відомий український письменник Б. Лепкий, твори якого регулярно друкувала газета впродовж 1920-х рр., прогнозував, що у перспективі «його («Діло». — С. Б.) заграничних представників будуть так шанувати в світі, як нині шанують послів і амбасадорів, а його співробітники будуть їздити своїми власними автами, якщо не ракетованими возами на Марса та на інші планети, котрих ще не відкрито...» [7]. Історична специфіка роботи власкорів «Діла» (й загалом українських

періодичних видань) за кордоном — тема для окремого конкретно-історичного та історико-порівняльного наукового дослідження.

На сторінках газети регулярно друкувалися публіцистичні огляди, статті, коментарі, що забезпечували контекстуалізацію геополітичних процесів, герменевтичний вимір. Варто зауважити, що газета критикувала інші галицькі часописи за «провінційність», локальність мислення: «...наші політичні противники стоять на тому, що в нас повинна існувати тільки суто партійна, а радше суто гурткова, провінціональна преса. Їх публіцисти не тільки нехтують європейською пресою, якої не в силі читати...» (На порозі нового року. — 1924. — 1 січ. (ч. 1).

«Діло» прагнуло з'ясувати причини поствоєнної фінансово-економічної кризи у Європі, поставивши такий діагноз цьому феномену у передовій статті «Європейська недуга»: «Європа занедужала на недостачу моральної віри в людство та в доцільність пошани для найзагальніших гуманних прав. Їй бракує сили волі для повільної органічної праці і для спокійного поставлення власної діагнози. Фінансові та господарські кризи, які її знесилюють є великі; а проте більшість з цих криз є безпосереднім наслідком утраченої віри в розум та чесність керманічів поодиноких народів» (1924. — 12 січ. (ч. 8). Висновок актуальний частково і для характеристики факторів та причин сучасної фінансово-економічної кризи, зокрема в європейському регіоні. Це — демонстрація високого прогностичного потенціалу «Діла», здатності часопису робити далекосяжні прогнози, ідентифікувати тенденції та закономірності трансформації світу.

1927 р. «Діло» продовжувало приділяти багато уваги висвітленню міжнародної проблематики. В оглядовій статті «Світове господарство в 1926 р.» це обґрунтовувалося таким чином: «Після війни і ми звертаємо чимраз більше уваги на міжнародні політичні відносини. Політика людства і кожної нації зокрема тісно в'яжуться з умовами господарського життя. Тому треба і нам придивлятися до розвитку світового господарства» (1927. — 14 січ. (ч. 10). Якщо у січні частка міжнародної тематики у валовому редакційному контенті газети становила 20,46%, то у червні 1927 р. вона зменшилася до 20%. За аналогічний календарний період 1928 р. сегмент міжнародної проблематики у загальному редакційному контенті «Діла» становив спочатку 23,4%, згодом зменшився до 20,5%.

Газета всебічно та аналітично висвітлювала політичні процеси в Китаї 1927 р., присвятивши аналізу національно-визвольних змагань Гоміндану (під керівництвом Чан-Кайші) передову статтю «Китай і великодержави. Розвиток подій у Китаю» (1927. — 14 січ. (ч. 10). У червні 1928 р. «Діло» відгукнулося на суспільно-політичні трансформації у Китаї (перемогу національної революції) спеціальною передовою статтею «Світово-історична подія»: «Зміна положення в Китаю: втеча Чанг-Тоо-Ліна, упадок Пекіну й перемога національної армії Чанг-Кайшека — це найважливіші зявища останніх днів, це найважливіша подія світового розміру і далекосяглого значіння» (1928. — 8 черв. (ч. 125). У цьому контексті варто процитувати М. Житарюка: «Львівські редактори «Діла» розширювали географію і тематику публікацій, аби робити своїх читачів учасниками і очевидцями світової історії, аби розповідями про національно-визвольні змагання різних народів розбудити у співвітчизників жагу до волі, незалежної Української Соборної Держави у перспективі і самоповагу, почуття гідності — вже зараз» [4, с. 18].

Окрім того, газета використовувала «конфліктний фреймінг» для висвітлення руху опору в «емерджентних» національних державах колоніальній політиці держав-гегемонів (зокрема США) у Латинській Америці. Промовистим прикладом такого фреймінгу може бути розкриття суті та подій громадянської війни в Нікарагуа 1926—1927 рр.: «Домашня війна в Нікарагуї» (1927. — 1 січ. (ч. 1); «Війська Злучених Держав лишаються в Нікарагуї» (1927. — 4 січ. (ч. 3); «Американська фльота відплила до Нікарагуї» (1927. — 11 січ. (ч. 7); «Війна в Нікарагуї» (1927. — 12 січ. (ч. 8); «Злучені Держави грозять Мексикові війною» (1927. — 14 січ. (ч. 10). Гіпотетично, що редакція «Діла» використовувала такий фреймінг міжнародної проблематики цілеспрямовано, щоби читачі газети вчилися на прикладах інших народів, як відстоювати національні інтереси в колоніальному дискурсі того періоду.

Для висвітлення реалій у країнах Латинської Америки «Діло» використовувало інформацію із матеріалів «Chicago Tribune», United Press International, Associated Press, Reuters, «El Mundo». Окрім того, додатковими джерелами оперативних зарубіжних повідомлень у середині 1920-х рр. були телеграми Польської агенції телеграфічної. Як зауважує М. Житарюк, «що відбувалося у світі сьогодні, у Львові

було відоме вже завтра. Цьому сприяли також професійні зв'язки як з українськими пресовими агенціями та виданнями, так і мононаціональними мас-медіа Європи і Північної та Південної Америки» [3, с. 18].

Зарубіжна хроніка 1927—1928 рр. подавалася у рубриці «Новинки» та її підрубриках: «Світова всячина», «Світова хроніка», «Рекорди», а також у рубриках «По широкому світі» й «Останні вісти».

Варто зауважити: якщо головними каналами передання оперативної зарубіжної хроніки у 1917—1918 рр. були телеграми, то у 1927—1928 рр. їх замінили телефонограми.

Контент-аналіз С-тематики за 1927—1928 рр. зафіксував тенденцію збільшення сегмента матеріалів, «цікавих для загалу» («легких новин»), у валовому редакційному змістово-тематичному наповненні «Діла». У січні 1927 р. частка С-тематики становила 3,3%, у червні — 1,15%. За аналогічний календарний період 1928 р. сегмент тем «цікавих для загалу» спочатку становив 3,62%, згодом — 2,94%. Промовистим прикладом зміщення змістово-тематичних домінант та детермінант у висвітленні зарубіжної хроніки можуть бути заголовки матеріалів газети у січні 1927 р.: «Еспанка», «Примха температури», «Дві жінки отруєні мужами» (ч. 1); «Гарні наслідки опіки над здоров'ям», «Злодійства, література, кіно» (ч. 2); «Примірний муж», «Катастрофальна повінь» (ч. 3); «Страшна пожежа кїна. Добули 96 трупів», «Ах! Це жіноче волосся» (ч. 10); «Катастрофи» (ч. 11). Зіставивши результати контент-аналізу 1927—1928 та 1917—1918 рр., констатуємо тенденцію таблоїдизації (тривілізації) новин зарубіжної хроніки у міжвоєнний період.

Наскрізний перегляд чисел за період, визначений хронологічними межами, виявив ще одну закономірність: ключовими жанрами відображення об'єктивної реальності у 1917—1918 рр. були інформаційні (замітка, звіт) та аналітичні (стаття, кореспонденція, огляд); у міжвоєнний період (1927—1928 рр.) жанрову палітру висвітлення зарубіжних реалій здебільшого визначали інформаційні та публіцистичні статті, з приматом публіцистики. Відповідно можемо зробити висновок про домінування опінієтворчого дискурсу над фактографічним у висвітленні міжнародної тематики на сторінках «Діла» в цю історичну добу.

Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити певні висновки із цієї проблематики. Широкий географічний та тематичний спектр висвітлення зарубіжних реалій був однією з ключових конкурентних переваг «Діла» на газетно-журнальному ринку Галичини міжвоєнного періоду. Всебічне та ґрунтовне розкриття зарубіжної тематики — це один із класичних стандартів, канонів якісної преси як в англосаксонській, так і у романо-германській моделях журналістики. Проведене дослідження дало змогу простежити тяглість традицій висвітлення зарубіжної хроніки у галицькій періодиці (зокрема у газеті «Діло») та встановити ретроспективну функціональність української міжнародної журналістики. Констатовано широкий географічний і тематичний діапазон відображення міжнародної тематики «Діла», що дає змогу провести аналогію із провідними якісними газетами континентальної Європи та Великобританії.

Систематичний контент-аналіз матеріалів міжнародної тематики у газеті «Діло» виявив закономірність «глобалізації/космополітизації» контенту газети у воєнний період та його локалізацію у міжвоєнний період. Якщо у 1917—1918 рр. сегмент міжнародної тематики у валовому редакційному змістово-тематичному наповненні часопису становив у середньому 32,25%, то в 1927—1928 рр. вона складала 21,09%. Окрім того, встановлено ще одну закономірність: у поданні зарубіжної хроніки впродовж 1917—1918 рр. домінували «сухі новини», натомість відображення зарубіжної хроніки у міжвоєнний період (1927—1928 рр.) визначала С-тематика.

Перспективи цього дослідження передбачають проведення широкомасштабного компаративного контент-аналізу міжнародної проблематики в українській пресі Галичини міжвоєнного періоду.

1. *Блавацький С.* Трансформаційні тенденції якісної преси Великобританії (на прикладі «The Guardian», «The Times», «The Independent»): дисертація [на правах рукопису] / С. Блавацький. — Львів, 2009. — 233 с.
2. *Блавацький С.* Британська «нова журналістика»: генеза, головні домінанти та детермінанти / Сергій Блавацький // Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства. — Львів, 2011. — Вип. 1(19). — С. 384—393.
3. *Житарюк М. Г.* Формування європейською пресою громадської думки про політичне становище України 30-х років ХХ століття (проблема-

- тика та специфіка відображення) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Житарюк Мар'ян Георгійович. — К., 1997. — 23 с.
4. *Житарюк М. Г.* Четвертована, але жива. Закордонна преса про політичні процеси в Україні напередодні Другої світової війни : монографія / М. Г. Житарюк. — Львів, 1997. — 128 с.
 5. *Житарюк М. Г.* Міжнародна квазіпроблематика ЗМІ України як наслідок нефункціональності української міжнародної журналістики / М. Г. Житарюк // Наукові записки Інституту журналістики. — К., 2008. — Т. 3. — С. 69—77.
 6. *Іванов В. Ф.* Контент-аналіз / В. Ф. Іванов. — К., 1994. — 110 с.
 7. *Лепкий Б.* «Діло» і — я / Б. Лепкий // Діло. — 1930. — 14 січ.
 8. *Семотюк О.* Застосування контент-аналізу в дослідженнях преси як масового джерела / О. Семотюк // Вісник Львівського університету. Сер.: Журналістика. — 2007. — Вип. 30. — С. 68—73.
 9. *Сніцарчук Л.* Українська преса Галичини (1919—1939 рр.) і журналістико-кознавчий дискурс : монографія / Лідія Сніцарчук. — Львів, 2009. — 416 с.
 10. *Шаповал Ю. Г.* «Діло» (1880—1939): Поступ української суспільної думки / Ю. Г. Шаповал. — Львів, 1999. — 384 с.
 11. *Шаповал Ю. Г.* Національна журналістика : наук. пр. : у 2 т. / Ю. Г. Шаповал. — Львів, 2006. — Т. 1.
 12. *Шаповал Ю. Г.* «Діло» (1880—1939) — перша українська щоденна газета : навч. посіб. / Ю. Г. Шаповал. — Рівне, 2007.
 13. *Kostenko N. V.* Experience of Content Analysis: Models and Practices : monograph / N. V. Kostenko, V. F. Ivanov. — К., 2005. — 234 p.
 14. *Rantanen T.* When news was new / Terhi Rantanen. — Oxford : Wiley-Blackwell, 2009. — 168 p.

Мар'яна Комариця

ГАЛИЦЬКА РЕЛІГІЙНА ПРЕСА
ДОБИ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ 1917—1921 рр.
У ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Аналізуються актуальні політичні, релігійні та культурологічні проблеми періоду 1917—1921 рр. крізь призму публікацій у галицькій релігійній періодиці, зокрема в часописах «Нива», «Місіонар» та «Поступ». Історичні паралелі, що засвідчують тісний зв'язок історії Церкви з історією народу, боротьба українців за захист своїх на-